

φράγκο

φράγκο, το, ουσ. [*ιταλ. franco* (= παλιά νομισματική μονάδα της Γαλλίας, της Ελβετίας, του Βελγίου και του Λουξεμβούργου)], το φράγκο. **1.** η δραχμή και, κατ' επέκταση, το ευρώ: «πόσα φράγκα έδωσες για ν' αγοράσεις αυτό το χρυσό ρολόι που φοράς; -Έδωσα πεντακόσια ευρώ». (Λαϊκό τραγούδι: *κάτ' απ' το σβηστό φανάρι κοιμάται κάποιος παλικάρι· με δίχως φράγκο μες την τσέπη τι όνειρο άραγε να βλέπει*). **2.** στον πλ. **τα φράγκα**, γενικά τα χρήματα: «όταν έχει κανείς φράγκα, δε φοβάται τίποτα στη ζωή του». (Λαϊκό τραγούδι: *Αρετσού και Δαλαμάγκα μου τα μάσησε τα φράγκα*). (Ακολουθούν 23 φρ.)·

- *δε δίνω φράγκο (τσακιστό)*, **α.** αδιαφορώ τελείως για κάποιον ή για κάτι: «δε δίνω φράγκο για το πώς θα ξεπεράσεις τη δυσκολία σου». (Λαϊκό τραγούδι: *φράγκο δε δίνουνε για μεγαλεία, έχουνε μάθει να ζούνε απλά, στάζ' ο ιδρώτας τους χρυσές σταγόνες. Γεια σου περήφανη κι αθάνατη εργατιά!*). **β.** δεν πληρώνω τίποτα: «ήταν φίλος μου ο μαγαζάτορας και δεν έδωσα φράγκο τσακιστό για ό,τι έφαγα και ήπια»·

- *δε μ' άφησε φράγκο (τσακιστό)*, μου κέρδισε όλα μου τα χρήματα, ιδίως σε μπαρμπούτι ή σε χαρτοπαίγνιο: «έμπλεξα με κάτι χαρτόμουτρα και μ' αφήσανε φράγκο»·

- *δε σταυρώνω φράγκο*, βλ. φρ. *δε σταυρώνω δεκάρα*, λ. [δεκάρα](#)·

- *δεν αξίζει φράγκο (τσακιστό)*, **α.** (για πρόσωπα) είναι ανάξιος λόγου, ασήμαντος, τιποτένιος: «μας του σύστησε για σπουδαίο άνθρωπο, αλλά, απ' ό,τι φαίνεται, δεν αξίζει φράγκο τσακιστό». **β.** (για πράγματα) η τιμή του, η αξία του είναι ασήμαντη, μηδαμινή, είναι τελευταίας ποιότητας: «έδωσε ένα κάρο λεφτά κι αγόρασε αυτό το ρολόι που δεν αξίζει φράγκο τσακιστό». (Λαϊκό τραγούδι: *μάγκας βγήκε για σεργιάνι και το κέφι του θα κάνει μέχρι το πρωί, τα χιλιάρικα τα σκίζει, γιατί φράγκο δεν αξίζει η παλιοζωή*)·

- *δεν έχω απάνω μου φράγκο (τσακιστό)*, βλ. φρ. *δεν έχω απάνω μου δεκάρα (τσακιστή)*, λ. [δεκάρα](#)·

- *δεν έχω φράγκο (τσακιστό)*, βλ. φρ. *δεν έχω δεκάρα (τσακιστή)*, λ. δεκάρα. (Λαϊκό τραγούδι: *θέλει να φουμάρει ένα τσιγαράκι, μα δεν έχει φράγκο, είναι μπατιράκι // με κάποια στα Πετράλωνα μέρα και νύχτα μάλωνα. Φράγκο δεν είχε τσακιστό κι ήθελε να την παντρευτώ*)·

- *δεν έχω φράγκο (τσακιστό) στην τσέπη μου*, είμαι τελείως άφραγκος, τελείως φτωχός: «μη ζητάς απ' αυτόν δανεικά, γιατί δεν έχει φράγκο στην τσέπη του». (Λαϊκό τραγούδι: *μια Κυριακή σε γνώρισα, καθόσουν σ' έναν πάγκο και, στοίχημα, στην τσέπη σου δεν είχες ένα φράγκο*)·

- *δεν κάνει φράγκο (τσακιστό)*, βλ. φρ. *δεν αξίζει φράγκο (τσακιστό)*·

- *δεν κοστίζει φράγκο (τσακιστό)*, βλ. φρ. *δεν αξίζει φράγκο (τσακιστό)*·

- *δεν πάνει φράγκο (τσακιστό)*, βλ. φρ. *δεν αξίζει φράγκο (τσακιστό)*·

- *δεν του μένει φράγκο (τσακιστό)*, βλ. φρ. *δεν του μένει δεκάρα (τσακιστή)*, λ. [δεκάρα](#)·

- *δεν υπάρχει φράγκο (τσακιστό)*, βλ. φρ. *δεν υπάρχει δεκάρα (τσακιστή)*, λ. [δεκάρα](#). (Λαϊκό τραγούδι: *μη μου κολλάς, μπατίρισα, και φράγκο δεν υπάρχει· να την περάσεις κοίταξε όπως και αν σου λάχει*)·

- *δίχως φράγκο*, χωρίς καθόλου λεφτά: «ξεκίνησε δίχως φράγκο να κάνει δουλειά και βέβαια απότυχε». (Λαϊκό τραγούδι: *κάτω απ' το σβηστό φανάρι κοιμάται κάποιος παλικάρι, με δίχως φράγκο μες στην τσέπη, τι όνειρο άραγε να βλέπει*)·

- *έπιασε κι αυτός πέντε φράγκα και...*, βλ. φρ. *έπιασε κι αυτός πέντε δεκάρες και...*, λ. [δεκάρα](#)·

- *έχει τα φράγκα*, είναι πολύ πλούσιος, είναι πολύ λεφτάς: «αυτός έχει τα φράγκα και κάνει ό,τι θέλει || όποιος έχει τα φράγκα, έχει και τη δύναμη || αν δεν έχεις φράγκα, δεν μπορείς να κάνεις τίποτα». Το τα τουρισμένο·

- *έχει φράγκα*, είναι πλούσιος, λεφτάς: «δεν είναι Ωνάσης, αλλά έχει φράγκα»·
- *μας τα πήρε μέχρι φράγκο* ή *μου τα πήρε μέχρι φράγκο*, μας πήρε όλα τα λεφτά, πληρώσαμε ή χάσαμε όλα μας τα λεφτά: «είχε τέτοια κωλοφαρδία ο τύπος, που μας τα πήρε μέχρι φράγκο». (Λαϊκό τραγούδι: *ένας μπαγλαμάς μουρμούρης μας ξεμυάλισε, μας τα πήρε μέχρι φράγκο και μας άργησε*). Ο πλ. και όταν το άτομο μιλάει μόνο για τον εαυτό του·
- *μετράει και το φράγκο*, υπολογίζει και το παραμικρό ποσό, επειδή είναι τσιγκούνης, ή, συνήθως, επειδή έχει οικονομικές δυσχέρειες: «με την αναδουλειά που έχει πέσει στην αγορά, μετράει και το φράγκο»· βλ. και φρ. *τα μετρώ μέχρι φράγκο*·
- *μέχρι φράγκο*, όλο το χρηματικό ποσό: «του επέστρεψα μέχρι φράγκο τα δανεικά που του πήρα». (Λαϊκό τραγούδι: *ένας μπαγλαμάς μουρμούρης μας ξεμυάλισε, μας τα πήρε μέχρι φράγκο και μας άργησε*)·
- *ούτε φράγκο*, παντελής έλλειψη χρημάτων: «πόσα λεφτά έχεις απάνω σου; -Ούτε φράγκο»·
- *σκορπώ τα φράγκα μου*, ξοδεύω, σπαταλώ τα λεφτά μου: «μ' αρέσει να σκορπώ τα φράγκα μου και να γλεντώ τη ζωή μου». (Λαϊκό τραγούδι: *τέτοια ζωή ζηλεύω κι όχι άλλη, μάνα μου, και μες στην τρέλα μου σκορπώ τα φράγκα μου*)·
- *τ' ακουμπώ μέχρι φράγκο* (τσακιστό), βλ. φρ. *τ' ακουμπώ μέχρι δεκάρα* (τσακιστή), λ. [δεκάρα](#)·
- *τα μετρώ μέχρι φράγκο*, **α.** πληρώνω για μια αγορά που έκανα όλο το ποσό τοις μετρητοίς: «κάθε φορά που αγοράζω κάτι, τα μετρώ μέχρι φράγκο κι έχω το κεφάλι μου ήσυχο»· βλ. και φρ. *μετράει και το φράγκο*·
- *τα τρώω μέχρι φράγκο* (τσακιστό), ξοδεύω, σπαταλώ όλα μου τα χρήματα, ιδίως σε γλέντια και διασκεδάσεις: «η ζωή είναι μικρή, γι' αυτό, ό,τι λεφτά βγάζω απ' τη δουλειά, τα τρώω μέχρι φράγκο». (Λαϊκό τραγούδι: *κι αν η μοίρα μας τaráζει στα χαστούκια κι αν στο μάγουλο το δάκρυ κάνει λούκια κι αν τα τρώμε μέχρι φράγκο στα μπουζούκια και στην ψάθα κακομοίρηδες ψοφάμ', σερσέ λα φάμ, σερσέ λα φαμ*)·
- *του μέτρησα και το φράγκο*, του πλήρωσα όλο το ποσό τοις μετρητοίς για αγορά που έκανα ή για χρέος που είχα, τον εξόφλησα: «δεν μπορεί να πει πως δεν είμαι εντάξει στις υποχρεώσεις μου, γιατί του μέτρησα και το φράγκο»·
- *φράγκο φράγκο*, με σκληρή οικονομία και λίγο λίγο: «φράγκο φράγκο μάζεψε τα λεφτά για να κάνει κι αυτός διακοπές το καλοκαίρι». Συνών. *δεκάρα δεκάρα / δραχμή δραχμή / πεντάρα πεντάρα*.